

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 3381/1 од 28. 11. 2013. године, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије, и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрана је Комисија за избор кандидата који су се јавили на конкурс за избор ванредног професора за ужу научну област **Српски језик**, предмет **Историја српског језика**. Пошто смо се упознали са приложеном документацијом, част нам је да Изборном већу поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за ванредног професора за ужу научну област Српски језик, предмет Историја српског језика, објављен у листу „Послови” бр. 547 од 11. 12. 2013. године, пријавио се један кандидат: др Александар Милановић, доцент за Историју српског језика на Катедри за српски језик и јужнословенске језике Филолошког факултета у Београду.

I. Биографија, општи подаци, наставна и стручна активност

1. Александар Милановић рођен је 1968. у Београду где је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао је 1993. на Филолошком факултету у Београду, на Одсеку за српскохрватски језик и југословенске књижевности, са општим успехом 9,07 у току студија и 10 на дипломском испиту. Постдипломске студије уписао је 1993. и положио све испите са просечном оценом 9,83. Магистарски рад под називом *Особине језика Новина српских (1813–1822)* одбранио је 1999. Докторирао је на нашем Факултету 2008. године, а тема му је била – *Језик Јована Суботића*.

Од 1993. до 1995. године радио је у Филолошкој гимназији у Београду, где је предавао предмете Српски језик и Увод у општу лингвистику, а од 1995. до 1997. на Учитељском факултету у Београду као асистент-приправник за предмет Српски језик. Године 1997. изабран је за асистента-приправника на Филолошком факултету у Београду, да би, након магистрирања, био изабран за асистента на предмету Историја српског језика (2000. године). Из истог предмета држао је, више година, вежбања и на Групи за српски језик и књижевност у Крагујевцу.

У периоду 2004–2006. предавао је Писмено и усмено изражавање на Рачунарском факултету у Београду, а током 2011/2012. Српски језик на Филолошком факултету Слобомир П универзитета у Босни и Херцеговини. Као гостујући професор, предавао је 2003. на Филолошком факултету у Иванову (Русија).

2. Као доцент за наставно-научну област Српски језик, држао је предавања и вежбе на предметима Историјска фонетика српског језика, Историјска морфологија српског језика, Историјска граматика српског језика I, Историјска граматика српског језика II и Историја српског књижевног језика. На мастер студијама држао је курс из Академског писања.

Поред неколико десетина студија и чланака, Александар Милановић је аутор и књига *Кратка историја српског књижевног језика* (Београд: Завод за уџбенике, 2004, 2006, 2010), *Језик српских песника* (Београд: Завод за уџбенике, 2010), *Језик весма полезен* (Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2013) и *Језик Јована Суботића* (Београд: Чигоја штампа, 2014). Члан је Савета Филолошког факултета у Београду и заменик управника Катедре за српски језик са јужнословенским језицима. Од 2014. председник је Друштва за српски језик и

књижевност Србије. Секретар је Одбора за српски језик Српске књижевне задруге од његовог оснивања 2013, а члан је следећих институција: Савета Међународног славистичког центра у Београду, Комисије за историју српског књижевног језика Одбора за стандардизацију српског језика, Одељења за књижевност и језик Матице српске, Катедре за језик и говор Коларчевог народног универзитета.

3. А. *Учешће на научним скуповима.* А. Милановић учествовао је, са саопштењима и рефератима, на више од седамдесет научних и стручних скупова и симпозијума у земљи и иностранству, међу којима су и: Четрнаеста међународна научна конференција Комисије за творбу речи при Међународном комитету слависта – *Творба речи и њени ресурси у словенским језицима*, *Међународни научни састанак слависта у Вукове дане* (у оквиру МСЦ-а на Филолошком факултету у Београду), *Андрићев грачки опус: културно-историјски, књижевни и језички аспекти* (у Институту за славистику у Грацу), *Граматичке разлике између босанског/бошњачког, хрватског и српског језика* (у Институту за славистику у Грацу), *An den Anfängen der serbischen Philologie* (у Институту за славистику у Бечу), *Српски језик у Мађарској: стање и перспективе лингвистичких истраживања* (у Српском институту у Будимпешти), *Славянская духовная культура: этнолингвистические и филологические исследования* (у Институту за славистику у Бечу), и др.

Б. *Учешће на стручним семинарима.* А. Милановић учествовао је више пута на Републичком зимском семинару за наставнике српског језика у Београду, који организује Друштво за српски језик и књижевност Србије, где је држао предавање на пленарној седници, као и више радионица намењених унапређивању наставе српског језика. У оквиру семинара *Ка савременој настави српског језика и књижевности II* држао је предавања у Лесковцу, Прокупљу, Пожаревцу, Крагујевцу, Смедереву, Кикинди итд. Од 1996. учествује у изради и провери тестова за општинска, окружна и републичка такмичења ученика основних и средњих школа (организатор такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије).

В. *Учешће у научним пројектима.* Као сарадник, учествовао је у реализацији три научна пројекта: 1) 2001–2005. *Терминолошка стандардизација лингвистичког описа савременог српског језика* (1748, руководилац пројекта проф. др Љубомир Поповић); 2) 2006–2010. *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика* (148021, руководилац пројекта проф. др Љубомир Поповић, затим проф. др Божо Ћорић); 3) 2011–2014. *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис, примене* (178006, руководилац проф. др Божо Ћорић).

Г. *Учешће у комисијама за одбрану докторских дисертација и магистарских радова.* А. Милановић је учествовао у две комисије за одбрану докторске дисертације: Марко Јанићијевић, *Дискурс законских аката: упоредно-дијакхронијски приступ* (ментор проф. др Вера Васић); Исидора Бјелаковић, *Географска терминологија код Срба у 18. и 19. веку* (ментор проф. др Љиљана Суботић). Налази се у две комисије за преглед и оцену докторских дисертација, као члан: Неда Павловић (*Филолошко дело Јована Стерије Поповића*, ментор проф. др Предраг Пипер; Саша Васић (*Лексичке и граматичке опозиције у паремолошком жанру руског и српског језика (на материјалу Даљеве и Вукове збирке народних пословица*, ментор проф. др Радмило Маројевић). Такође, био је и у комисији за одбрану магистарског рада Јелене Стошић (*Именичка лексика у романима Горана Петровића*, ментор проф. др Рајна Драгићевић). Више од тридесет пута је, као ментор или члан комисије, учествовао у комисијама за израду и одбрану мастер радова.

Д. *Менторство.* Под менторством А. Милановића у току је израда докторске дисертације *Језикословна терминологија код Срба у XIX веку* мастера Ане Ранђеловић.

II. Библиографија: подаци о објављеним радовима

(1) До избора у звање доцента (2009)

Академски радови

Магистарски рад „Особине језика Новина српских (1813–1822)” (Филолошки факултет у Београду, 1999).
Докторска дисертација „Језик Јована Суботића” (Филолошки факултет у Београду, 2008).

Књиге и уџбеници

1. *Кратка историја српског књижевног језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004.
2. *Српски језик за седми разред основне школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005.
3. *Радна свеска за српски језик и књижевност за седми разред основне школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2005 (коаутор).
4. *Српски језик за седми разред основне школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2006 (друго издање).
5. *Кратка историја српског књижевног језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2006 (друго издање).
6. *Српски језик за седми разред основне школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2007 (треће издање).
7. *Радна свеска за српски језик и књижевност за седми разред основне школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2007 (коаутор, друго издање).

Расправе, чланци и студије

1. „О неким стилистички маркираним творбеним моделима у делу Стевана Сремца“, у: *Књижевно дело Стевана Сремца – ново читање (лингвистичка секција)*, Ниш, 1997, 161–175.
2. „Фолклорно и архаично у језичкој структури песама Милосава Тешића“, у: *Милосав Тешић, песник*, Краљево, 1998, 59–76.
3. „Синтаксички параметри за одређивање квалитета реторичког исказа“, у: *Језик и култура говора у образовању*, Београд, 1998, 256–262.
4. „Вукова употреба контактних синонима у ’Новинама Србским’“, *Српски језик*, III/1–2, 1998, 127–131.
5. „Елементи разговорног језика у поезији Бранислава Петровића“, у: *Бранислав Петровић, песник*, Краљево, 1999, 117–128.
6. „Контактни синоними (посрбица – оријентализам) у језику бечких *Новина Србских*“, у: *Четврти лингвистички скуп „Бошковићеви дани”*, Подгорица, 1999, 239–246.
7. „Однос према лексици страног порекла у новинама Стефана Новаковића ’Славенно-сербскія Вѣдомости’“, *Српски језик*, IV/1–2, 1999, 583–592.
8. „Стилематичност архаизама у роману ’Опсада цркве Св. Спаса’ Горана Петровића“, *Повеља*, 1, 2000, 120–130.
9. „Конкурентност деагентизованих реченица при генези српског новинарског стила“, *НССВД*, 29/1, 2000, 287–295.
10. „Стереотипност и креативност у структури новинске вести при генези српског новинарског подстила“, *Српски језик*, V/1–2, 2000, 623–639.

11. „Семантички и структурални план антитетичких фигура у Раичковићевој поезији“, у: *Стеван Раичковић, песник*, Краљево, 2001, 71–85.
12. „Боравишта јаких речи“, у: *Алек Вукадиновић, песник*, Краљево, 2001, 71–82.
13. „Стилогеност Венцловићевих беседа на народном језику“, *Рачански зборник*, 6, Бајина Башта, 2001, 9–25.
14. „Необичне речи и изрази, па и сујеверице“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, 49, св. 3, 2001, 439–449.
15. „Вуков *Српски рјечник* из 1818. године. Прве афирмативне јавне реакције“, *Српски језик*, VI/1–2, 2001, 461–467.
16. „Љубомир Стојановић и борба против пуризма у српском језику“, у: *Љубомир Стојановић : живот и дело*, Ужице, 2002, 287–296.
17. „Бећковићева дијалекатска поезија и стилистичка норма“, у: *Матија Бећковић, песник*, Краљево, 2002, 45–56.
18. „Настанак српске новинске фразеологије“, *НССВД*, 30/1, 2002, 97–104.
19. „Корелативи у релативним временским реченицама из Венцловићевих беседа“, *Рачански зборник*, 7, Бајина Башта, 2002, 115–125.
20. „Стевановићева виђења предвуковског периода развоја српског књижевног језика“, у: *Живот и дјело академика Михаила Стевановића*, Подгорица, 2002, 315–329.
21. „Језичка алхемија у 'Седмици Милосава Тешића', *Зборник Матице српске за књижевност и језик* 50, св. 1–2, 2002, 333–339.
22. „Глаголски прилози у поезији Борислава Радовића“, у: *Борислав Радовић, песник*, Краљево, 2003, 41–58.
23. „Корелативи у српској сложеној реченици из XIX века“, *НССВД*, 31/1, 2003, 81–90.
24. „Семантичка и творбена конкуренција у посрбицама предвуковског периода“, у: *Пети лингвистички скуп „Бошковићеви дани“*, Подгорица, 2003, 309–317.
25. „Терминолошки проблеми у области историје српског књижевног језика“, *НССВД*, 32/3, 2003, 295–304.
26. „Архаизовани језик савремене српске прозе“, у: *Савремена српска проза*, 15, Трстеник, 2003, 123–142.
27. „Нека савремена термилошка решења у историји српског књижевног језика“, *Српски језик*, VIII/1–2, 2003, 631–635.
28. „Лексичка мапа *Недреманог ока*“, у: *Рајко Петров Ного, песник*, Краљево, 2004, 167–180.
29. „Неке лексичке карактеристике новинарског подстила у предвуковском периоду“, *НССВД*, 32/1, 2004, 211–221.
30. „Статус појма и термина *посрбица*“, *НССВД*, 33/3, 2004, 245–252.
31. „*Srpska cirilica Jovana Subotića*“, *Исследования по славянским языкам*, 9, Сеул, 2004, 57–68.
32. „Венцловић и Тешић – могуће лексичке паралеле“, *Рачански зборник*, 8/9, Бајина Башта, 2004, 29–36.
33. „Запажања о језику и стилу у делу *Писци мога века* Добрице Ћосића“, у: *Писац и историја*, Трстеник – Београд, 2005, 239–253.
34. „Суботићева концепција српског књижевног језика“, *НССВД*, 34/1, 2005, 281–297.
35. „Пандуровићеве језичке слике“, у: *Поетика Симе Пандуровића*, Београд, 2005, 313–337.
36. „Српска језичка ситуација у Суботићевој *Автобиографији*“, у: *Србистички прилози. Зборник у част професора Славка Вукомановића*, Београд, 2005, 141–150.
37. „Данојлићеве персонификације“, у: *Милован Данојлић, песник*, Краљево, 2005, 69–84.
38. „Утицај рекламног дискурса на новинарски (под)стил“, у: *Шести лингвистички скуп „Бошковићеви дани“*, Подгорица, 2005, 307–319.

39. „Статус појма и термина *славеносрбизам* у србистици“, *НССВД*, 34/3, 2005, 323–327.
40. „Статус појма и термина *лексички архаизам* у србистици“, *НССВД*, 35/1, 2006, 293–303.
41. „Цитатност као језичка игра у насловима београдске дневне штампе“, *Српски језик*, XI/1–2, 2006, 385–406.
42. „Језик Милана Ракића и београдски стил“, у: *Милан Ракић и модерно песништво*, Београд, 2007, 355–382.
43. „Коегзистенција језичких норми у *Пологу* Злате Коцић“, у: *Злата Коцић, песникиња*, Краљево, 2007, 89–99.
44. „Уџбеници и српски књижевни језик“, у: *Уџбеник и савремена настава: зборник поводом 50 година Завода за уџбенике*, Београд, 2007, 37–44.
45. „Творбена и лексичка конкуренција у језику Јована Суботића“, *НССВД*, 36/1, 2007, 257–267.
46. „Лексичка структура *Четири канона* Ивана В. Лалића“, у: *Постсимболистичка поетика Ивана В. Лалића*, Београд, 2007, 459–480.
47. „Статус појма и термина *историзам* у србистици“, *НССВД*, 35/3, 2007, 87–99.
48. „Радовићев језик и Радовић о језику“, у: *Душан Радовић и развој модерне српске књижевности*, Београд, 2008, 209–222.
49. „Над језичким лавиринтима Радована Белог Марковића“, *Књижевност*, 2, 2008, 107–114.
50. „Графема јери у графематском систему Јована Суботића“, *Српски језик*, XIII/1–2, 2008, 343–351.
51. „Синтаксички, лексиколошки и стилистички аспекти синонимије у делима Јована Суботића“, *НССВД*, 37/1, 2008, 221–228.

Стручни радови, прикази и хронике

1. „Сто година српске лексикографије“, *Просветни преглед*, 1848–9 (19–20), 1993, 7 (приказ).
2. „Којим писмом пишемо“, *Српство*, 3–4, 1994, 25–26.
3. „Речник за спас од заборава“, *Просветни преглед*, 1908–9 (33–34), 1995, 12 (приказ).
4. „Сигурније – у синтаксу“, *Просветни преглед*, 1939 (26), 1996 (приказ).
5. „Није реч свилена марама...“, *Политика*, 2. 11. 1996, 23 (приказ).
6. „Језици и заставе“, *Реч*, 23–24, 1996, 175–176 (приказ).
7. „Слова о језику и језичкој култури“, *Просвјетни рад*, 1–2, 1997, 17 (приказ).
8. „Стварање егзактног човека“, *Реч*, 31, 1997, 99–100 (приказ).
9. „Жаргонизми у језику књижевности“, *Методичка пракса*, 1, 1997, 151–155.
10. „Најстарија српска матична књига рођених“, *Задужбина*, 37, 1997, 9.
11. „Име 'српски језик' као вербални табу“, *Књижевне новине*, 953, 1997, 3.
12. „Коњ Фактор и крава Брена“, *Политика*, 12. 7. 1997, 26 (приказ).
13. „О култури, облику и значењу“, *Итака*, 1, 1997, 212 (приказ).
14. „Језик као основно обележје етноса“, *Итака*, 1, 1997, 212–213 (приказ).
15. „Пуризам и неологизми“, *Методичка пракса*, 2, 1997, 141–142.
16. „Слика једног српског села“, *Политика*, 20. 9. 1997 (приказ).
17. „Тестови из српског језика и скала вредновања“, у: *Зборник радова Учитељског факултета у Врању*, IV, 1997, 115–122.
18. „О плеоназму типа *мала кућица*“, *Методичка пракса*, 3, 1997, 145–147.
19. „Говор Врања“, *Политика*, 13. 12. 1997, 21 (приказ).
20. „Употреба предлога уз (микро)топониме“, *Методичка пракса*, 4, 1997, 169.
21. „Допринос диференцираној настави“, *Методичка пракса*, 4, 1997, 169–170 (приказ).

22. „Функционалностилистички приступ у настави српског језика“, *Наша школа*, 3–4, Бањалука, 1997, 492–499.
23. „Култура писаног говора студената Учитељског факултета“, *Методичка пракса*, 1, 1998, 131–140.
24. „Регистром употпуњене пословице“, *Расковник*, 91–92, 1998, 147–149 (приказ).
25. „Име, па презиме“, *Методичка пракса*, 2, 1998, 163–164.
26. „Избор писма при попуњавању формулара“, *Методичка пракса*, 3–4, 1998, 142–143.
27. *Користан школски речник лингвистичких појмова*, Методичка пракса 3–4, 1998, 179–180 (приказ).
28. „Белићева теорија језика“, *Политика*, 28. 8. 1999 (приказ).
29. „Семантички однос између речи учитељ и наставник“, *Методичка пракса*, 1–2, 1999, 139–140.
30. „28. међународни научни састанак слависта у Вукове дане“, *Преводилац*, 1–2/99, 1999, 66–68 (хроника).
31. „Из српске школске терминологије у XIX веку“, *Методичка пракса*, 4, 1999, 151–152.
32. „Енглеz о српском“, *Политика*, 10. 6. 2000, 25 (приказ).
33. „XXIX међународни научни састанак слависта у Вукове дане“, *Преводилац*, 3–4/99, 1999, 58–60 (хроника).
34. „Из српске школске терминологије у XIX веку (2)“, *Методичка пракса*, 1, 2000, 130–131.
35. „Питер Херити, Језичка разматрања“, *Књижевност и језик*, 1–2, 2000, 140–141 (приказ).
36. „Из српске школске терминологије у XIX веку (3)“, *Методичка пракса*, 2, 2000, 229–231.
37. „Књижевни језици код Срба“, *Књижевност и језик*, 3–4, 2000, 77–87.
38. „Полемички о Његошевом језику и епохи“, *Рашка*, 34–35, 2000, 229–231 (приказ).
39. „Из српске школске терминологије у XIX веку (4)“, *Методичка пракса*, 3–4, 2000, 133–134.
40. „30. међународни састанак слависта у Вукове дане“, *Преводилац*, 1–4/00, 2000, 77–78 (хроника).
41. „О прецима, за потомке“, *Алфа & alpha* 1, 2001, 43–44 (приказ).
42. „О једном примеру асимилације по звучности“, *Методичка пракса*, 1, 2001, 155–156.
43. „Методички прилози настави српског језика“, *Методичка пракса*, 2, 2001, 148–149 (приказ).
44. „*Agnes Kacziba*, Budimpeštanski rukopis Hristifora Račanina (sadržaj, paleografski opis i pravoris“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, 1–4, 2001, 380–382 (приказ).
45. „О Попином песничком језику“, *Градина*, 9–10–11–12, Ниш, 2001, 297–299 (приказ).
46. „Ново Вуковић, *Путеви стилистичке идеје*, Универзитет Црне Горе – Јасен, Подгорица – Никшић, 2000, 235. с.“, *Стил*, 1, Бањалука – Београд, 2002, 394–396 (приказ).
47. „Бранко Тошовић, *Функционални стилови*, Београдска књига, Београд 2002, 574 с.“, *Стил*, 1, Бањалука – Београд, 2002, 399–401 (приказ).
48. „Рускословенски језик код Срба“, *Свет речи*, 15–16, Београд, 2003, 11–13.
49. „Полемика о књижевном језику и историографија“, *Књижевност и језик*, 3–4, 2002, 343–347 (приказ).
50. „32. међународни научни састанак слависта у Вукове дане“, *Преводилац*, 3–4, 2002, 88–90 (хроника).
51. „О оригиналном у језику писаца“, *Српски језик*, VII/1–2, 2002, 533–536 (приказ).
52. „Новица Петковић, *Публицистичка стилистика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Српско Сарајево, 2003, 256 с.“, *Стил*, 2, Београд – Бањалука, 2003, 397–399.
53. „Почетак писане речи у Срба“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, 50, св. 1–2, 2002, 393–395 (приказ).

54. „Rosanna Morabito, *Tradizione e innovazione linguistica nella cultura serba del XVIII secolo*“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, 1–4, 2002–2003, 364–376 (приказ).
55. „33. међународни научни састанак слависта у Вукове дане“, *Преводилац*, 3–4, 2003, 85–87 (хроника).
56. „34. међународни научни састанак слависта у Вукове дане“, *Преводилац*, 1–4, 2004, 77–79 (хроника).
57. „Правопис у настави – дијагнозе и терапије“, *Књижевност и језик*, 1–2, 2005, 181–185 (приказ).
58. „Промене у модерном српском језику“, *Књижевност и језик*, 3–4, 2005, 419–422 (приказ).
59. „35. међународни научни састанак слависта у Вукове дане“, *Преводилац*, 3–4, 2005, 68–73 (хроника).
60. „16. конгрес Савеза славистичких друштава Србије и Црне Горе“, *Преводилац*, 3–4, 2005, 73–75 (хроника).
61. „Српски језик у српском образовном систему“, у: *Српски језик данас*, Београд, 2005, 54–57.
62. „36. међународни научни састанак слависта у Вукове дане“, *Преводилац*, 3–4, 2006, 47–50 (хроника).
63. „Шта то беше 'лонгплеј'? О значају актуелности примера у уџбеницима за српски језик“, *Савремени уџбеник*, 7, 2007, 15–16.
64. „О развоју српског народног и књижевног језика“, *Књижевност и језик*, 1–2, 2007, 167–170 (приказ).
65. „Два писма проф. др Ходелу као смернице у ауторовом књижевном поступку“, *Књижевни лист*, 61, 2007, 3.
66. „Напомене о дијалектима у српској књижевности“, у: *Дијалекти и српска књижевност*, Врање, 2008, 39–52.
67. „Александар Чарапић (1968–2007)“, *Српски језик*, XIII/1–2, 2008, 753–754 (некролог).
68. „37. научни састанак слависта у Вукове дане“, *Prevodilac*, 1–2, 2008, 72–73 (хроника).

Учешће у пројектима

2002–2005, пројекат 1748: *Терминолошка стандардизација лингвистичког описа савременог српског језика* (руководилац проф. др Љубомир Поповић)

2006–2010, пројекат 148021: *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика* (руководилац проф. др Љубомир Поповић).

(2) Од избора у звање доцента (2009)

Књиге и уџбеници

1. *Српски језик и језичка култура за 7. разред основне школе*, Завод за уџбенике, Београд, 2009.
2. *Радна свеска за српски језик и књижевност за 7. разред основне школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2009. (коаутор).
3. *Језик српских песника*, Завод за уџбенике, едиција „Тумачење књижевности“, књига 21, Београд, 2010.
4. *Кратка историја српског књижевног језика*, Завод за уџбенике, Београд, 2010 (треће издање).

5. *Радна свеска за српски језик и књижевност за 7. разред основне школе*, Завод за уџбенике, Београд, 2011. (коаутор, друго издање).
6. *Српски језик и култура изражавања. Граматика за старији узраст ученика 7. и 8. разреда основне школе. Посебан програм васпитања и образовања у иностранству*, Завод за уџбенике, Београд, 2011. (коаутор).
7. *Језик весма полезан*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2013.
8. *Језик Јована Суботића*, Чигоја штампа, Београд, 2014.

Расправе, чланци и студије

1. „Дериватолошка методологија у првим монографијама о језику писаца предвуковске епохе“, *НССВД*, 36/3, 2008, 203–212.
2. „Над језичким лавиринтима Радована Белог Марковића“, у: *Проза Радована Белог Марковића*, Ваљево, 2009, 43–55.
3. „Јован Дучић и београдски стил“, у: *Поезија и поетика Јована Дучића*, Београд – Требиње, 2009, 591–611.
4. „Анализе и вредновања Доситејевог језика у Матици српској током 19. века“, *Српски језик*, XIV/1–2, 2009, 321–330.
5. „Допринос Богдана Терзића проучавању историје српског књижевног језика“, *Славистика*, XIII, 2009, 471–478.
6. „Филолошка рецепција оказионализма код српских писаца у 19. веку“, *НССВД*, 38/1, 2009, 243–251.
7. „Дериватолошка методологија у новијим монографијама о језику писаца предвуковске епохе“, *НССВД*, 38/3, 2009, 127–136.
8. „Функционалност Христићевог поетског језика“, у: *Модерни класициста Јован Христић*, Београд, 2009, 355–377.
9. „Jugoslovenizmi između pamćenja i zaborava“, *Treći program*, 143–144, III–IV, 2009, 195–200.
10. „Граматичке и лексичке паралеле између српских писаца из Војводине и хрватских писаца у 19. веку“, у: *Die Unterschiede zwischen dem Bosnischen/Bosniakischen, Kroatischen und Serbischen. Grammatik* (Branko Tošović Hg.), *Slawische Sprachkorrelationen* 3, Lit Verlag, Berlin 2010, 103–116.
11. „Раичковићево ’превођење’ на језик поезије“, у: *Поетика Стевана Раичковића*, Београд – Требиње, 2010, 401–425.
12. „Језичка патина у поезији Миодрага Павловића“, у: *Песништво и књижевна мисао Миодрага Павловића*, Београд, 2010, 507–526.
13. „Укрштање стилова у поезији Миодрага Павловића“, *Српски језик*, XV/1–2, 2010, 573–587.
14. „Стабилизација вуковског језика у делу *Наука о државном газдинству или наука о финансији* (1869) Чедомиља Мијатовића“, *НССВД*, 39/1, 2010, 191–201.
15. „О насловима са глаголским прилозима у београдској дневној штампи“, *НССВД*, 39/3, 2010, 123–134.
16. „Језичке и стилске карактеристике бајки Гроздане Олујић“, у: *Бунтовници и сањари: Књижевно дело Гроздане Олујић*, Београд, 2010, 157–167.
17. „Андрићев публицистички стил у грачком периоду“, у: *Das Grazer Opus von Ivo Andrić (1923–1924). Grački opus Iva Andrića (1923–1924)*, Graz – Beograd: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz – Beogradska knjiga, 2010, 379–397.
18. „Граматичке и лексичке паралеле између српских писаца из Војводине и хрватских писаца у 19. веку“, у: *Srpski pogledi na odnose između srpskog, hrvatskog i bošnjačkog jezika*,

- I/2, Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz – Beogradska knjiga, 2010, 161–173.
19. „Језичка култура у штампаним медијима“, у: *Даница*, Београд, 2011, 116–127.
 20. „Поређење у Симовићевој поезији“, у: *Песничке вертикале Љубомира Симовића*, Београд – Требиње, 2011, 393–416.
 21. „Врањски говор и књижевни језик у песничком изразу Мирослава Цере Михаиловића“, у: *Поезија Мирослава Цере Михаиловића*, Нови Сад, 2011, 94–101.
 22. „Статус фонеме /ц/ у Мркаљевој реформи азбуке“, *Српски језик*, XVI, 2011, 127–141.
 23. „Језик и стил Живка Павловића“, у: *Живко Павловић, генерал и академик*, Смедеревска Паланка, 2011, 115–126.
 24. „Кодерова (орто)графија: између вуковске, предвуковске и сопствене“, *НССВД*, 40/3, 2011, 101–110.
 25. „Инвентар графема у Мркаљевој реформисаној ћирилицы“, *Братство*, XV, Београд, 2011, 35–41.
 26. „Ковачи песничког језика епохе романтизма“, у: *Творци српског књижевног језика*, Београд, 2011, 142–158.
 27. „Новица Петковић као истраживач епохе ’београдског стила’“, у: *Језик, књижевност, култура. Новици Петковићу у спомен*, Београд, 2011, 261–278.
 28. „Дериватолошке карактеристике индивидуалних неологизама у Словару Ђорђа Марковића Кодера“, *НССВД*, 40/1, 2011, 351–361.
 29. „Лаза Костић и вуковски књижевни језик“, *Призор*, 10, Лозница, 2011, 20–25.
 30. „Функција и значај примера у уџбеницима српског језика“, *Књижевност и језик*, 1–2, 2011, 97–102.
 31. „Статус фонеме /ц/ у Мркаљевој реформи српске азбуке“, у: *An den Anfängen der serbischen Philologie. На почецима српске филологије. Salo debeloga jera libo azbukoprotres von Sava Mrkalj (1810–2010). Сало дебелого јера јера либо азбукопротрес Саве Мркаља. Philologica Slavica Vindobonensia*, Band 1, Peter Lang, 2012, 217–233.
 32. „Иза језичке игре у Бећковићевој поеми ’Ћераћемо се још’“, у: *О песмама, поемама ипоетици Матије Бећковића*, Београд–Требиње, 2012, 351–378.
 33. „Значај аналогиче у настави српског језика“, *Књижевност и језик*, LIX, 1–2, 2012, 107–118.
 34. „Капоров речник носталгије и стрепње“, у: *Приповедач урбане меланхолије. Књижевно дело Моме Капора*, Београд: Учитељски факултет, 2012, 141–153.
 35. „О развоју песничког језика у епохи романтизма: славенизми у Кодеровој *Роморанци*“, *Српски језик*, XVII, 2012, Београд, 487–500.
 36. „Графијско-ортографска норма и њена реконструкција у Мркаљевим филолошким радовима (1810–1817)“, *НССВД*, 41/1, 2012, 93–102.
 37. „Бећковићев поетски опус као ресурс за истраживање сложеница са инфиксом -и-, *НССВД*, 41/3, 2012, 193–209.
 38. „Српска ћирилица и концепције књижевног језика у 19. веку“, у: *Семинар српског језика, књижевности и културе. Предавања I*, Међународни славистички центар, Београд, 2012, 131–141.
 39. „Стилски аспект творбе тзв. императивних сложеница у српској романтичарској поезији“, у: *Творба речи и њени ресурси у словенским језицима*, Београд, 2012, 663–674.
 40. „’Делотворно стање језика’: Данојлићеве кованице“, у: *Песничко дело и мисао о поезији Милована Данојлића*, Београд – Требиње, 2013, 123–144.
 41. „Стилистички аспект српских књижевнојезичких промена на смени 18. и 19. века“, *Књижевност и језик*, LX, 1, 2013, 1–11.

42. „Књижевнојезичке развојне тенденције у Тодоровићевом *Огледалу* (1903), *Српски језик*, XVIII, 2013, 303–314.
43. „Однос Оскара Давича према црквенословенском језичком наслеђу“, у: *Песничка поетика Оскара Давича*, Београд – Шабац, 141–156.
44. „Црквенословенско наслеђе у савременом српском језику“, у: *Семинар српског језика, књижевности и културе. Предавања 2*, Међународни славистички центар, Београд, 2013, 61–68.
45. „Реформа ћирилице Луке Милованова у контексту књижевнојезичке ситуације почетком 19. века“, *НССВД*, 42/1, 2013, 187–197.
46. „Српска ћирилица и концепције књижевног језика у 19. веку“, у: *О одбрану српске ћирилице* (приредио Милош Ковачевић), Пале: Српско просвјетно и културно друштво „Просвјета“, 2013, 35–54.

Стручни радови, прикази и хронике

1. „Језик и национални идентитет“, *Вечерње новости* (додатак Култура), 20. мај 2009, 21.
2. „Ђорђе Бранковић, *Хронике славеносрпске*, приредила Ана Кречмер“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, LXXIV, св. 1–4, 2009, 281–285 (приказ).
3. „Пасуљ се пуши као анђео“, *Вечерње новости* (додатак Култура), 17. април 2010, 18.
4. „Корелације између (не)спорних књижевних језика“, *Српски језик*, XV/1–2, 2010, 773–777 (приказ).
5. „In memoriam. Милорад Радевић 28. XII 1935 – 6. II 2011.“, *Српски језик*, XVII, 2012, 691–693.
6. „Моћ и домети интегралног лингвостилистичког приступа“, *Узданица*, 1, 2013, 73–82.

Учешће у пројектима

2006–2010, пројекат 148021: *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика* (руководилац проф. др Љубомир Поповић).

2011–2014. пројекат 178006: *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис, примене* (руководилац проф. др Божо Ћорић).

Уређивачки и приређивачки рад

1. *Србистички прилози. Зборник у част професора Славка Вукомановића*, Београд: Филолошки факултет, 2005.
2. Славко Вукомановић, *Српски језик и његов развој*, Београд: Завод за уџбенике, 2006.
3. *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика (II)*, Научни састанак слависта у Вукове дане, 38/3, Београд, 2009.
4. *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика (III)*, Научни састанак слависта у Вукове дане, 39/3, Београд, 2010.
5. *Теоријско-методолошки оквир за модернизацију описа српског језика (IV)*, Научни састанак слависта у Вукове дане, 40/3, Београд, 2011.
6. *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*, Научни састанак слависта у Вукове дане, 41/3, Београд, 2012.

Учешће на научним скуповима

1. *Књижевно дело Стевана Сремца – ново читање*, Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу и Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 15–16. 11. 1996.
2. *Домети и перспективе методике васпитно-образовног рада*, Филозофски факултет у Бањој Луци, Бања Лука, 5–6. 6. 1997.
3. *О поезији Милосава Тешића*, Жички духовни сабор Преображење 1997, Народна библиотека Краљево, Краљево, 18. 8. 1997.
4. *Језички развој и култура говора у образовању*, Институт за педагошка истраживања, Београд, 11–12. 12. 1997.
5. *О поезији Бранислава Петровића*, Жички духовни сабор Преображење 1998, Народна библиотека „Радослав Веснић“, Краљево, 18. 8. 1998.
6. *Творбена и лексичка семантика у српском и другим словенским језицима*, Четврти лингвистички скуп "Бошковићеви дани", ЦАНУ, Подгорица, 8–9. 10. 1998.
7. *Конкуренија језичких средстава у српском језику*, 29. међународни научни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 14–19. 9. 1999.
8. *О поезији Алека Вукадиновића*, Жички духовни сабор Преображење 2001, Народна библиотека „Радослав Веснић“, Краљево, 18. 8. 2000.
9. *Развој модерног књижевног језика код Срба*, 30. међународни научни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 12–17. 9. 2000.
10. *Псовка у језицима данас и у историји*, Филозофски факултет у Новом Саду, Нови Сад, 27–28. 10. 2000.
11. *Рачани и српска књижевност*, Шесте духовне свечаности Дани Раче украј Дрине, Бајина Башта, 9–10. 11. 2000.
12. *О поезији Матије Бећковића*, Жички духовни сабор Преображење 2001, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 18. 8. 2001.
13. *Актуелна питања проучавања, нормирања и наставе српског језика*, 31. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 12–16. 9. 2001.
14. *Језик Рачана*, Седме духовне свечаности Дани Раче украј Дрине, Бајина Башта, 5–6. 10. 2001.
15. *Поетска слика Бранка Миљковића*, Миљковићеве поетске свечаности, Гаџин Хан, 13. 10. 2001.
16. *Љубомир Стојановић – живот и дело*, Учитељски факултет у Ужицу, Ужице, 18–19. 4. 2002.
17. *Живот и дјело академика Михаила Стевановића*, ЦАНУ, Подгорица, 16–17. 5. 2002.
18. *О поезији Борислава Радовића*, Жички духовни сабор Преображење 2002, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 18. 8. 2002.
19. *Функционално раслојавање српског стандардног језика*, 32. Научни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 11–15. 9. 2002.
20. *Рача и Сентандреја – српско песништво*, Осме духовне свечаности Дани Раче украј Дрине, Бајина Башта, 5. 10. 2002.
21. *Конкуренија језичких средстава и језичка норма*, Пети лингвистички скуп "Бошковићеви дани", ЦАНУ, Подгорица, 10–11. 10. 2002.
22. *Језик српске прозе*, Савремена српска проза, Трстеник, 9. 11. 2002.
23. *О поезији Рајка Петрова Нога*, Жички духовни сабор Преображење 2003, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 18. 8. 2003.
24. *О поезији Милована Данојлића*, Жички духовни сабор Преображење 2004, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 18. 8. 2004.

25. *Развој модерног српског језика*, 34. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 15–18. 9. 2004.
26. *Поетика Симе Пандуровића*, Институт за књижевност и уметност, Београд, 28–29. 11. 2004.
27. *Реч – морфолошки, синтаксички, семантички и формални аспекти у српском језику*, 35. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 7–10. 9. 2005.
28. *Поезија Милана Ракића*, Институт за књижевност и уметност и Учитељски факултет у Београду, Београд, 15–16. 12. 2005.
29. *О поезији Злате Коцић*, Жички духовни сабор Преображење 2006, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 18. 8. 2006.
30. *Граматика и лексика – дескриптивни и нормативни приступ*, 36. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 13–16. 9. 2006.
31. *Душан Радовић и развој модерне српске књижевности*, Учитељски факултет у Београду, Београд, 30. 11. 2006.
32. *Постсимболистичка поетика Ивана В. Лалића*, Институт за књижевност и уметност и Учитељски факултет у Београду, Београд, 25–26. 4. 2007.
33. *Граматика и лексика – дескриптивни и нормативни приступ*, 37. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 12–15. 9. 2007.
34. *Дело Доситеја Обрадовића 1807–2007*, Задужбина Доситеја Обрадовића, Београд, 14–15. 12. 2007.
35. *Модерни класициста Јован Христић*, Институт за књижевност и уметност и Учитељски факултет у Београду, Београд, 15–16. 10. 2008.
36. *Поезија и поетика Јована Дучића*, Институт за књижевност и уметност, Учитељски факултет у Београду и Дучићеве вечери поезије, Требиње, 5–7. 4. 2008.
37. *Развојни процеси и иновације у српском језику*, 38. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 4–7. 9. 2008.
38. *Граматичке разлике између босанског/бошњачког, хрватског и српског језика*, Institut für Slawistik, Грац, 16–18. 4. 2009.
39. *Поетика Стевана Раичковића*, Институт за књижевност и уметност, Филолошки факултет и Дучићеве вечери поезије, Требиње, 5–7. 4. 2009.
40. *Књижевно дело Гроздане Олујић за децу и младе*, Учитељски факултет у Београду, Београд, 21. 5. 2009.
41. *О поезији Б. Милановића*, Жички духовни сабор Преображење 2009, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 18. 8. 2009.
42. *Језик и култура*, 39. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 9–12. 9. 2009.
43. *Живко Павловић, генерал и академик*, Општина Смедеревска Паланка, Смедеревска Паланка, 30. 10. 2009.
44. *Андрићев грачки опус: културно-историјски, књижевни и језички аспекти*, Institut für Slawistik, Грац, 9–10. 10. 2009.
45. *Песништво и књижевна мисао Миодрага Павловића*, Институт за књижевност и уметност и Учитељски факултет у Београду, Београд, 10–11. 12. 2009.
46. *О јавности и памћењу. Политике памћења у Србији: 1989–2009*, Институт за филозофију и друштвену теорију, Београд, 17. 12. 2009.
47. *Песничке вертикале Љубомира Симовића*, Институт за књижевност и уметност, Учитељски факултет у Београду и Дучићеве вечери поезије, Требиње, 6–8. 4. 2010.
48. *Два века савременог српског књижевног језика*, 40. међународни научни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 8–11. 9. 2010.

49. *Творци језика*, Вукова задужбина и Институт за књижевност и уметност, Београд, 14–15. 9. 2010;
50. Internationales symposium „An den Anfängen der Serbischen Philologie: Salo debeloga jera libo azbukoprotres von Sava Mrkalj (1810–2010), Institut für Slawistik, Беч, 26–27. 11. 2010.
51. *О песмама, поемама и поетици Матије Бећковића*, Институт за књижевност и уметност Учитељски факултет у Београду и Дучићеве вечери поезије, Требиње, 6–7. 4. 2011.
52. *Књижевно дело Моме Капора у контексту српске (омладинске) књижевности*, Учитељски факултет у Београду, Београд, 20. 5. 2011.
53. *Српски језик и његове норме*, 41. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 15–17. 9. 2011.
54. *Песничка поетика Оскара Давича* (Институт за књижевност и уметност, Учитељски факултет у Београду и Библиотека шабачка), Шабац, 22–23. 12. 2011.
55. *Песничко дело и мисао о поезији Милована Данојлића*, Институт за књижевност и уметност, Филолошки факултет и Дучићеве вечери поезије, Требиње, 5–7. 4. 2012.
56. *Творба речи и њени ресурси у словенским језицима*, Четрнаеста међународна конференција Комисије за творбу речи при Међународном комитету слависта, Београд, 28–30. 5. 2012.
57. *Интралингвистички и екстралингвистички чиниоци у формирању и развоју српског стандардног језика*, 42. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 12–14. 9. 2012.
58. *Сто година од почетка Балканских ратова*, Општина Смедеревска Паланка, Смедеревска Паланка, 26. 10. 2012.
59. *Српска национална библиографија*, Народна библиотека Србије, Београд, 2–3. 11. 2012.
60. *Српски језик у Мађарској: стање и перспективе лингвистичких истраживања*, Српски институт, Будимпешта, 14–15. 12. 2012.
61. *Књижевни историчар Јован Деретић*, Филолошки факултет, Београд, 24. 12. 2012.
62. *Поезија и поетика Милана Дединца*, Институт за књижевност и уметност, 7–8. 2. 2013.
63. *Предачка мелодија Алека Вукадиновића*, Институт за књижевност и уметност и Дучићеве вечери поезије, Требиње, 6. 4. 2013.
64. *Поезија Новице Тадића у контексту српске књижевности*, СКЗ и Филолошка гимназија у Београду, Београд, 18. 5. 2013.
65. *Иновациони процеси у српском књижевном језику – утицаји других језика и култура*, 43. међународни састанак слависта у Вукове дане, МСЦ, Београд, 12–15. 9. 2013.
66. *Милош Црњански: поезија и коментари*, Филолошки факултет, Институт за књижевност и уметност и Матица српска, Београд, 4–6. 12. 2013.
67. *Славянская духовная культура: этнолингвистические и филологические исследования (к 90-летию Н. И. Толстого)*, Institut für Slawistik, Беч, 11–13. 12. 2013.

Учешће на стручним семинарима

47. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2006.
48. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2007.
49. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2008.
50. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2009.

51. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2010.
52. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2011.
53. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2012.
54. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2013.
55. *традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности* (Друштво за српски језик и књижевност Србије), јануар 2014.
- Семинар *Ка савременој настави српског језика и књижевности II* (каталошки број 782): предавач на семинарима у Лесковцу, Прокупљу, Пожаревцу, Крагујевцу, Смедереву, Кикинди итд.

III. Преглед и мишљење о досадашњем научном и стручном раду

Због ограниченог простора, осврнућемо се само на мањи број библиографских јединица објављених после кандидатовог избора у звање доцента. Бавећи се историјом српског народног и књижевног језика, првенствено у 18. и 19. веку, А. Милановић је показао ширину интересовања (графија, ортографија, фонетика, морфологија, творба речи, синтакса, лексика, стилистика), што показују наслови и садржаји радова.

III.1. Монографије

Књига *Језик веома користан* представља допринос домаћој литератури која третира питања концепција српског књижевног језика у 18. и 19. веку и њихових корелација са језичком ситуацијом у којој се налазио српски народ. Ове концепције одразиле су се и на развој графичко-ортографских схватања, али и поставке о граматичкој и лексичкој основи књижевног језика. Како се у овоме периоду књижевни језик неретко методолошки поистовећивао са језиком књижевности, који је сматран најпрестижнијим, очекивано је посебна пажња посвећена књижевнојезичким тенденцијама и променама израза у српскоме књижевноуметничком стилу, али је акценат стављен и на генезу и развој публицистичког стила, што је у постојећој литератури било запостављено. Композиција књиге у складу са њеним садржајем, а осим уводног, оквирног текста о српској језичкој ситуацији на смени 18. и 19. века, дело сачињају и следеће целине: *Развој ћирилице код Срба крајем 18. и у 19. веку*, *Српска књижевнојезичка ситуација у 19. веку*, *Језик и стил српских писаца у 19. веку*, *Генеза публицистичког стила у српском језику*.

У поглављу *Развој ћирилице код Срба крајем 18. и у 19. веку* А. Милановић анализира један од централних филолошких проблема код Срба на смени векова: реформисање нефункционалног писма у контексту коегзистенције црквене и грађанске ћирилице. Највише простора посвећено је овде Мркаљевој реформи српске азбуке, а посебан допринос представља Милановићево разјашњење узрока Мркаљевог изостављања графематског решења за фонему /ц/, што је било једно од несагледаних питања у историји српске ћирилице. Потом се аутор посвећује конкуренцији предвуковске грађанске и Вукове ћирилице, осветљавајући мање анализирани а специфичне графичке системе српских писаца (Ј. Суботића, Ђ. Марковића Кодера) или мање истражене детаље реформаторских поступака (Ј. Милованов). Поглавље *Српска књижевнојезичка ситуација у 19. веку* доноси расправе о рецепцији и вредновањима различитих књижевнојезичких концепција, нпр. Доситеја Обрадовића или Вука Караџића, али и процеса у књижевном и песничком језику, као што је било ковање неологизама. Акценат у овом поглављу заправо је стављен на *језичку свест*, којој је у новије времен посвећено све више

пажње у дијахронијским истраживањима књижевног језика. Граматичким, лексичким али и социолингвистичким проблемима везаним за језик српске књижевности посвећено је треће поглавље, *Језик и стил српских писаца у 19. веку*. Језик књижевности смештен је у поетички, стилистички и социолингвистички контекст, а у њему се посебно анализирају специфични феномени карактеристични за стилове епоха класицизма, сентиментализма, предромантизма и романтизма: конкуренција језичких средстава (активирање творбених дублета и синонима), ковање индивидуалних неологизама (оказионализама и потенцијалних речи), коегзистенција славенизама и домаћих речи и сл. За актуелна социолингвистичка питања статуса различитих књижевних језика и књижевнојезичких варијанти на штокавском подручју значајно је истраживање граматичких и лексичких сличности и разлика у језику српских и хрватских писаца у 19. в. У поглављу *Генеза публицистичког стила у српском језику* А. Милановић анализира језичке и стилске проблеме у епохи настајања публицистичког функционалног стила у српском језику: питања фонетске, морфолошке, творбене, лексичке и синтаксичке конкуренције, однос према лексици страног порекла, настанак нових изражајних средстава у фразеологији и синтакси, стереотипност и креативност у структури различитих новинских жанрова у првим српским дневним новинама са краја 18. и почетка 19. в.

Књигом *Језик веома полезен* аутор је покренуо многа нова и допунио одговоре на поједина питања везана за развој српског књижевног језика пре Вукове реформе и током ње.

Монографија *Језик Јована Суботића* представља прерађен рукопис докторске дисертације коју је А. Милановић одбранио 2008. године. Пошавши од устаљеног модела описа језика предвуковске епохе који је установио Александар Младеновић, а који су модификовале Ана Кречмер и Љиљана Суботић, аутор је у анализама језика једног од најзначајнијих писаца, научника и публициста у 19. в. допунио Младеновићев упитник нарочито у областима творбе речи, лексике, синтаксе и стилистике. У монографији су представљени граfiја, ортографија, гласовни систем, морфологија, творба речи, лексика и синтакса књижевних, публицистичких и научних дела једног од носилаца српске духовности 19. века. Истраживањем граfiје Милановић, поред осталог, открива мене у развоју граfiје и утврђене, у том смислу, три фазе кроз које је прошао Јован Суботић. У својој монографији Милановић оповргава ранија схватања по којима је Ј. Суботић био заговорник Вуковог ортографског схватања. Највећи део монографије посвећен је гласовном систему. Ту се Милановић детаљно бави проблемом старог вокала јат (пре свега његовим рефлексима), затим сонантима у вокалској функцији, асимилационим и дисимилационим процесима и адаптацијом вокала и консонаната у страним речима.

Позната превирања у падежном систему књижевног језика присутна су и у Суботићевим делима, чак и више него у неких других писаца посматраног периода. Као карактеристичну појаву у једнини, Милановић истиче дистрибуцију двају вокативних наставка код именица ж. рода: наставак *-е* имају властите именице (*Ружице*), а апелативи наставак *-о* (*ружицо*). Из разумљивих, а већ споменутих разлога, Милановић највише пажње посвећује множинским парадигмама, а посебно падежима које у савременом језику карактерише тзв. множински синкретизам у дативу, инструменталу и локативу сва три рода. У именичкој деклинацији придева и заменица уочава се једна тенденција која ће током времена постати специфично обележје граматичке структуре српског језика, а то је напуштање наставка неодређеног придевског вида у корист одређеног вида. У компарацији придева и прилога Суботићев језик у првој фази карактерише често коришћење рускословенских облика, што је било, углавном, контекстуално условљено. Напореда са рускословенским долазе уобичајене српске компаративне форме, онакве какве познаје и савремени језик. У делу о конјугацији Милановић расправља о свим релевантним чињеницама појединих глаголских облика. У презенту се, као последица аналошких уопштавања, јављају у 3. л. множине наставци неуобичајени с обзиром на прилике у савременом језику: наставак *-ду* (*шчепаду* и сл.) и наставак *-у* (*разуму, вољу*). Аорист

се често јавља у Суботићевом језику (што није карактеристика савремених војвођанских говора), а имперфекат је редак (што је у складу са савременом дијалекатском сликом). Футур I се гради од облика презент глагола хтети и инфинитива, а нема примера са конструкцијом *да* + презент која је у великој мери карактеристична за савремени српски језик (колоквијална сфера). У вези са плусквамперфектом, који је иначе фреквантан у испитиваној грађи, Милановић запажа да Суботић у првој фази гради овај облик само помоћу перфекта помоћног глагола бити, а у другој фази јављају се и формације са имперфекатским обликом помоћног глагола *бити*. Потенцијал I карактеришу хомонимне форме помоћног глагола, што је у складу са дијалекатским приликама, а и са језиком многих војвођанских писаца. Тек од 1871. јавиће се и облици са бих у 1. лицу једнине, што је, наравно, у уској вези са судбином фонеме /x/ у историји књижевног језика. Као и код других писаца епохе, и у Суботићевом језику се налазе потврде за одређене партиципске форме.

Оно што Милановићеву монографију дистанцира у односу на све друге које су за предмет обраде имале језик писаца ранијих епоха, јесте творба речи: њој је, наиме, дато неуобичајено много простора. Обрађена је творба готово свих врста речи, а унутар њих најпродуктивнији творбени начини, творбени типови и творбени форманти, као и творбено-семантичке категорије. Највише простора, из разумљивих разлога, посвећено је деривацији именица. Кроз целу расправу о творби речи провлачи се заједничка методолошка нит: степен конкуренције творбених феномена. У релативно обимном поглављу о лексици Милановић се бави разноврсним лексичким слојевима, какви су, на пример, славенизми, славеносрбизми, интернационализми, романизми, германизми, хунгаризми, те неадаптирана страна лексика. Посебна пажња посвећена је проблему лексичке синонимије, а у оквиру тога – контактним синонимима. Милановић је и проблемима синтаксе посветио неуобичајено много простора: други истраживачи су, обично, ову област сводили на ниво напомена из синтаксе. Тако гледано, ова монографија представља малу прекретницу у истраживањима наше писане језичке прошлости. У овом поглављу аутор расправља о специфичностима барокне реченице, синтаксичком паралелизму, кумулацији, корелативима у зависно-сложеним реченицама, те о реду речи, конгруенцији, кондензацији реченице, деагентизованим реченицама и сл.

Дајући, на крају, општу оцену Суботићевог језика, Милановић ће у први план истаћи конкуренцију језичких јединица, дублета и синонима на свим језичким нивоима, што је, на први поглед, у нескладу са тврдњом да је постојала „константна Суботићева тенденција ка стабилизацији свога језика у оквирима новоштокавског дијалекта, исказана пре свега у елиминацији одређених дијалектизама и славенизама“. Јасно је, дакле, да анализирани корпус представља одраз једног непревредног периода у развоју књижевног језика, периода који, с обзиром на коначни исход, и данас изазива спорења међу стручњацима.

Аутор је у својој монографији успешно одговорио на бројна питања описа језика и стила Јована Суботића, као и мотивације за пишчеве језичко-стилске поступке. Наведена монографија представља један од најзначајнијих доприноса дијахронијској лингвостилистици код нас.

Књига *Језик српских писаца* окупља петнаест радова посвећених анализи језика и стила најзначајнијих савремених српских песника: Миодрaга Павловића, Стевана Раичковића, Ивана В. Лалића, Љубомира Симовића, Јована Христића, Борислава Радовића, Милосава Тешића, Бранислава Петровића, Алека Вукадиновића, Матије Бећковића, Милована Данојлића, Злате Коцић и Мирослава Цере Михаиловића. Приступи језику српских песника су различити: од чисто граматичких, преко семантичких и лексиколошких, па до лингвостилистичких. Иако је посвећена синхронијској анализи песничког језика, аутор неретко зналачки залази у дијахронијске анализе фолклорних, дијалекатских и архаичних језичких и стилских елемената, док је појава Бећковићевих дијалекатских поема смештена у социолингвистички контекст.

Лингвостилистичка испитивања језика савремене српске поезије, што је запостављен корпус за истраживања, добила су овом монографијом значајан прилог.

III.2. Научни радови

Осим три наведене књиге, А. Милановић је од избора у звање доцента објавио у водећим српистичким часописима и зборницима и већи број радова који су посвећени развоју српског књижевног језика, а дијахрони приступ у њима подразумева дужи период од краја 18. в., преко вуковске и послевуковске епохе, све до епохе стабилизације књижевног језика почетком прошлога века.

У раду „Стабилизација вуковског језика у делу *Наука о државном газдинству или наука о финансији* (1869) Чедомиља Мијатовића“ (НССВД, 39/1, 2010, 191–201) А. Милановић анализира језик Мијатовићевог уџбеника и прати стабилизацију вуковског језика кроз паралелу са напуштеним доситејевским језиком, и то на свим језичким нивоима. Констатују се ређа колебања, видљива у конкуренцији синонимних средстава карактеристичних за различите књижевне језике. Дијалекатских црта, осим оних из доситејевског језика, готово да нема, па и то сведочи, закључује аутор, да је Ч. Мијатовић прихватио вуковски књижевни језик, али да неке наслеђене особине доситејевског код њега свесно или несвесно још нису напуштене.

Лингвостилистички рад „Андрићев публицистички стил у грачком периоду“ (*Das Grazer Opus von Ivo Andrić (1923–1924). Grački opus Iva Andrića (1923–1924)*, Graz – Beograd: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz – Beogradska knjiga, 2010, 379–397) представља анализу стилске карактеристике три Андрићева новинска текста („Fašistička revolucija“, „Benito Mussolini“ и „Slučaj Matteotti“) на дериватолошком, лексичком и синтаксичком плану, уз осврт на типичне стилске фигуре и структурне карактеристике текста. Издвојене су језичке појаве на различитим нивоима: дериватолошком (творбени дублети), лексичком (синоними, позајмљенице), синтаксичком (реченични кондензатори, гомилање хомофункционалних синтаксичких јединица, уметање, понављање, паралелизам, промена ритма, деагентизоване и елиптичне реченице), плану фигура (метафора, епитет, антитеза, иронија, персонификација, реторичко питање, пример) и плану текста (наслови, излагање у 1. л. јд. и мн., цитатност, прстенаста композиција), а затим су наведене појаве смештене у стилистички контекст, тј. дефинисане као стилска средства за фактографски опис и истицање јасног и емотивног ауторовог става према анализираном феномену фашизма у Италији. Наведени Андрићеви стилски поступци упоређени су са поступцима у његовој прози.

Питању развоја књижевног језика почетком 20. в. и анализама тих промена у научној литератури посвећен је Милановићев рад „Новица Петковић као истраживач епохе ’београдског стила’“ (*Језик, књижевност, култура. Новици Петковићу у спомен*, Београд: Филолошки факултет, 2011, 261–278). У раду се анализирају погледи на епоху „београдског стила“, а посебан акценат аутор ставља на Петковићев пионирски подухват да се синтаксички елементи „београдског стила“ уоче и у поетском језику, првенствено код Јована Дучића и Милана Ракића. Тако је, сматра аутор, Петковић примат у својим истраживањима „београдског стила“ ставио управо на узајамну ритмичку, метричку и синтаксичку условљеност промена у поетском језику, истакавши и еуфонију као стилистички релевантан критеријум вредновања. Пратећи генезу „београдског стила“, Петковић креће од ограничења вуковског језика и истиче да се крајем 19. и почетком 20 в. књижевни језик коначно ослобађа синтаксичких стега фолклорног језика, што се осећа и у песничкој синтакси. Завршни сегмент рада посвећен је и Петковићевим методолошким упутствима и саветима за будуће анализе епохе „београдског стила“, а темељи се углавном на разговорима које је А. Милановић водио са Н. Петковићем.

Радам „Значај аналогije у настави српског језика“ (*Књижевност и језик*, LIX, 1–2, 2012, 107–118) А. Милановић је дао стручни допринос разрешењу недоумица у настави српског језика везаних за статус облика добијених аналогijом, у којима се укрштају дијахронијски и синхронијски принципи у морфо-фонолошким и дериватолошким анализама.

У раду „Реформа ћирилице Луке Милованова у контексту књижевнојезичке ситуације почетком 19. века“ (НССВД, 42/1, Београд, 2013, 187–197) анализира се реформа Л. Милованова

који је, попут Мркаља, растеретио српску ћирилицу од непотребних слова, свдећи графички систем на 30 јединица. Милованов иновира грађанску ћирилицу, а аутор истиче да суштинску разлику у односу на Мркаљеву реформу и кључни допринос развоју књижевнojeзичких схватања код Срба представља чињеница да је Милованов први системски увео нову графему за /џ/ и тиме створио графички инвентар једнак данашњем, осам година пре Вука. Иако је био језички пуриста у сопственом изразу, на основу графичког решења за /џ/ аутор закључује да Милованов није имао и пуристички оријентисану концепцију српског књижевног језика.

Рад „Књижевнojeзичке развојне тенденције у Тодоровићевом *Огледалу* (1903)“ (*Српски језик*, XVIII, 2013, 303–314) корпусу Тодоровићевих мемоарско-публицистичких текстова објављених у *Огледалу* (1903) представља анализу новинаревих језичко-стилских поступака у контексту књижевнojeзичких промена карактеристичних за епоху тзв. „београдског стила“. Тодоровићеву тежњу ка модернизацији израза А. Милановић пре свега препознаје у ослањању на фамилијарно и колоквијално у циљу постизања стилског ефекта аутентичности, навођењу славенизама углавном само у хумористичком и иронијском контексту, стилски функционизованој коегзистенцији архаичних и савремених облика, као и стилски нефункционизованој конкуренцији облика због колебања при селекцији језичких средстава.

Радам „Однос Оскара Давича према црквенословенском језичком наслеђу“ (*Песничка поетика Оскара Давича*, Београд – Шабац: Институт за књижевност и уметност – Библиотека шабачка, 2013, 141–156) аутор проблематизује статус архаичног црквенословенског језичког наслеђа у српској поезији 20. века. У раду се на примеру Давичових есејистичких књига *Поезија, отпори и неотпори* (1969) и *Ритуали умирања језика* (1974) анализирају узроци песниковог негативног и омаловажавајућег односа према црквенословенској лексици и традицији, које пре треба тражити у владајућој послератној идеологији у СФР Југославији.

IV. Наставни и стручни рад

Кандидат др Александар Милановић предаје као наставник неколико предмета: *Историјска фонетика српског језика*, *Историјска морфологија српског језика*, *Историјска граматика српског језика I*, *Историјска граматика српског језика II*, *Историја српског књижевног језика*, *Академско писање*.

А. Милановић је у настави ангажован и на друге начине. Више десетина пута учествовао је у комисијама за израду и одбрану мастер радова, као ментор или члан. Такође, учествовао је у комисијама за одбрану докторске дисертације (Марко Јанићијевић, *Дискурс законских аката: упоредно-дијахронијски приступ*, ментор проф. др Вера Васић; Исидора Бјелаковић, *Географска терминологија код Срба у 18. и 19. веку*, ментор проф. др Љиљана Суботић), а био је и у комисији за одбрану једног магистарског рада (Јелена Стошић, *Именичка лексика у романима Горана Петровића*, ментор проф. др Рајна Драгићевић). Налази се у две комисије за преглед и оцену докторских дисертација, као члан: Неда Павловић, *Филолошко дело Јована Стерије Поповића*, ментор проф. др Предраг Пипер; Саша Васић, *Лексичке и граматичке опозиције у паремологијском жанру руског и српског језика (на материјалу Даљеве и Вукове збирке народних пословица)*, ментор проф. др Радмило Маројевић.

Под менторством А. Милановића у току је израда докторске дисертације *Језикословна терминологија код Срба у XIX веку* мастера Ане Ранђеловић.

Поред тога, у оквиру активности Друштва за српски језик и књижевност Србије, као његов потпредседник и председник, А. Милановић учествује у организацији и вођењу традиционалног зимског семинара, као и других стручних семинара, а држао је на њима и предавања и радионице са темама из историје српског језика.

V. Мишљење о испуњености других услова за избор

Увидом у приложену документацију, као и у наставни и научни рад (радове и објављене књиге кандидата, учешћа на научним скуповима и научним пројектима), чланством и менторством у комисијама за мастер, магистарске радове и докторске дисертације Комисија закључује да су у потпуности испуњени формални (законски и статутарни) и суштински услови за избор др Александра Милановића у звање ванредног професора.

VI. Закључак и предлог комисије

Др Александар Милановић је, од избора у звање доцента, објавио велики број радова из историје српског језика, међу њима и књигу *Језик веома полезан* (2013) о српскоме језику у 18–19. веку, монографију *Језик Јована Суботића* (2014), која представља прерађени рукопис докторске дисертације, као и књигу о савременом српском песничком језику *Језик српских песника* (2010). Учествовао је на више међународних симпозијума, научних скупова и стручних семинара за наставнике. Сарађује на научном пројекту *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*. Поред тога, веома је ангажован наставник, који на основним и мастер студијама професионално, стручно и поуздано обавља све своје обавезе. Треба указати и на изузетно залагање др Александра Милановића на радноме месту: успешно је држао предавања и вежбе на основним и мастер студијама (предмети *Историјска фонетика српског језика*, *Историјска морфологија српског језика*, *Историјска граматика српског језика I*, *Историјска граматика српског језика II*, *Историја српског књижевног језика*, *Академско писање*), веома добро сарађује са студентима, у свим активностима и поступцима односи се према њима коректно, професионално и сараднички. Ово су довољни разлози да предложимо Изборном већу Филолошког факултета да прихвати Извештај и упути предлог одговарајућем Стручном већу Универзитета у Београду да др Александра Милановића изабере у звање и на радно место *ванредног професора* за ужу научну област *Српски језик* (предмет *Историја српског језика*).

Београд, 20. јануар 2014. године

КОМИСИЈА

Др Божо Ћорић, редовни професор

Др Бранкица Чигоја, редовни професор

Др Јасмина Грковић-Мејџор, редовни професор